

LIGAPOJKEN EROS

HISTORIER OM BARN OCH DÅRAR

AF

HUCK LEBER

STOCKHOLM

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

PAPPERSLEVERANTÖR: LESSEBO PAPPERSBRUK. .

TRYCKT HOS ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

STOCKHOLM, 1907

AUDIENS HOS GOETHE.

Med töfvande, halft vördsamma, halft generade steg beträdde jag det långa gulbruna tvåvåningshuset vid Goetheplatz, där min själ otaliga gånger sväfvat ut och in, fritt och för intet. Det tycktes mig förnedrande att betala entrébiljett till denna förtrogna lokal. Jag offrade mörkt min markslant, afböjde stumt de erbjudna vykortet och knäade, nu redan något öfverväldigad, uppför den breda herrskapliga trappan, som fordom för unga författare var gradus ad Parnassum.

Däruppe rådde ingen trängsel. En ljusgrå löjtnant, ett sammanvuxet smekmånadspar och två äldre damer, tydligen systrar, på bildande lustresa, vankade stilla utmed den långsmala matsalens konstprydda väggar. Här och där skymtade galonerade vaktmästare, bisterögda och ointresserade som poliskonstaplar.

Då uppenbarade sig plötsligt i dörren till nästa gemak en gammal herre med glesa gråa lockar öfver den höga pannan och ett litet rött band på den välskurna svarta redingotens sidenuppslag. Hans anlete frapperade mig som på något vis bekant, och jag började undra, om jag inte mött någon anförvant till honom.

Raskt, fast litet tungt, gick han fram till fönstret, lade händerna på ryggen och betraktade de seglande vårskyarna med en förfaren meteorologs tryggt forskande blick.

Jag hade smugit mig för nära, och i sin snabba vändning inåt rummet trampade han mig på tårna. Med en lätt men höflig böjning på hufvudet förklarade han i djup, uttrycksfull bas:

– »Man känner endast dem, af hvilka man lider», skref jag en gång i min dagbok, och sålunda kan denna lilla sammanstötning gälla som presentation.

Han log inåtvändt och fortsatte:

– Jag har bott i det här huset, men det är längesedan. Nu känner jag mig alldeles främmande här och kommer bara någon sällsynt gång på besök, som en annan turist. Och för att titta litet på mina gamla samlingar... Den 22 mars blir det sjuttiofem år sedan jag flyttade. Jag fruktar att dagen inte passerar utan firning, men jag ämnar hålla mig undan.

Jag sjönk inte på knä, jag föll inte i vanmakt, jag hade ju egentligen inte väntat annat än att träffa honom här.

– Det är inte lätt att känna igen ers excellens i denna nutidskostym – ursäktade jag mig. – Och porträtten ger föga ledning...

– Tala inte om mina porträtt, jag ber – inföll han lifligt. – Och hvad kostymen angår, så

inser ni väl, att inte jag vid mina år vill gå omkring som maskeradfigur. Jag älskar mitt inkognito, nu som förr.

– Äfven i sina skrifter har ers excellens i hittills opåaktad grad hängett sig åt denna böjelse, om jag gissar rätt?

Hvarje rynka i hans friska bruna gubbansikte log ett skämlöje, under det han patetiskt deklamerade:

Wenn du was recht verborgen halten willst,
so musst du's nur vernünftig sagen.

– Så skulle min Mefistofeles ha uttryckt sig. Kom ihåg, att »uppenbara hemligheter» var min älsklings-term. Ack, den Mefistofeles! Vet ni hvad han nu tar sig för? Han studerar Goethe-filologi och är så himlaförtjust, så han minns inte längre sin lilla otur med doktor Faust. Det var ju aldrig hans sak att hålla sig allvarsam, men nu rungar universum för jämnan af hans skrattexplosioner. Filologerna – nu återtogo rynkorna sitt normalläge – filologerna är litteraturens rationalister, som förnekar den helige andes inspiration och poesins under. Deras tid förgår. Och kommer åter. Jag skall nöta ut många generationer.

– På tal om filologer, är det sant hvad en af dem påstår, att er »Märchen» – den tydes ju om hvar år, fast somliga håller före, att den inte skall tydas alls – att den innehåller en profetia om Bismarck?

– Försök inte. Sagan hör till de saker jag förfärdigat enkom åt filologerna – jag förutsåg dem. För öfrigt ligger det ingenting märkvärdigt i att jag skulle ha profeterat Bismarck. »Jag lefver i årtusendena», som jag en gång sade till lilla Eckermann, och jag menade inte bara de förflutna.

Vi hade under samtalets lopp vandrat vidare och stodo nu i den glada salongen med den lilla flygeln.

– Det är ett litet skralt instrument efter nutidens begrepp – suckade han och strök sakta öfver skifvan. – Men på sin tid var det något extra och kostade mig 200 thaler. Det lät något, när lilla Felix Mendelssohn fick hand om det. Jag var ju hvad denna världen kallar omusikalisk, och väl var det – annars hade jag ju inte kunnat åstadkomma dräglig vers. Se där till höger om soffan hänger min hjärtans vän Zelter. Han var mitt musikorakel och det är han än i denna stund, men nu för tiden föredrar de ju Beethoven. Nå, han spelade en hel kväll för mig i

Töplitz och – det måste jag medge – långt ifrån oäfvat. Men gå nu och bese mitt skrifrum och mitt döds – ja, min sängkammare på egen hand. Det där behagar mig inte. Jag stiger upp till Ottilie så länge.

Däruppe i sonhustruns lustiga mörka mansardvåning såg jag honom åter. Han stod kärleksfullt beskådande ett glasskåp med fysikaliska apparater, och vaktmästaren närmade sig honom just, liksom smickrad af intresset, utbristande:

– Ja, Gethe hat sich überhaupt für Alles interessiert!

– Nånå, nånå – brummade den gamle herrn. – Jag har haft mycket att ta igen, men man har dock äoner på sig.. .

– Ni såg väl den stora oljetaflan därute? – vände han sig hastigt till mig. – Den där jag sitter med en filt om knäna och ropar: »Mehr Licht!» Kan man tänka sig någonting fatalare?

– På vetenskapens nuvarande ståndpunkt har ju ert excellens näppeligen yttrat dessa väl mycket berömda ord?

– Vet jag? Hvem kan garantera hvad jag yrade? Sådana moment förevisar man i alla fall inte. Då föredrar jag, om något skall vara, bronsgruppen framför teatern, fast jag finner det torftigt, att Schiller och jag ska slitas om en enda lagerkrans. Om det smärtar mig, att teatern rifves? Inte det ringaste. Den här är bara från 1825 och jag gick aldrig dit. Jag har öfver hufvud aldrig brytt mig om denna värld af papp och smink, men när den sorterade under mitt departement, skötte jag den lika ordentligt som rekrytutskrifningar och väganläggningar. Det var princip, inte böjelse. Min »Katekes för skådespelare» har gått ur modet och mer än så – man har antagit en stick i stäf motsatt. Nu tycks det vara en histrions första konvensansplikt att hålla händerna i byxfickorna – det otillbörligaste jag kan drömma mig. Öfver hufvud trifs jag inte alltför väl med nutidsandan, och Mefistofeles och jag fördrifver mången stund med att smida epigram mot de beskäftiga mänskorna, som sträfvar med att göra mig »modern» och demokratisk. Jag som lefver i årtusendena.. . Nej, nu är jag trött – man känner dock åren – och åker hem till Fürstengruft. Vill ni se hur jag har det där, så kan ni köpa biljett hos hofmarskalksämberet, men – hviskade han illmarigt – unter uns gesagt, es lohnt sich nicht. . .

Jag följde honom vördnadsfullt ut på trappan, framför hvilken en storhertiglig kaross väntade, och ropade efter honom vid instigandet:

– Caroline Schlegel hade ju rätt, när hon skref, att ert excellens var den durkdrifnaste skalk hon visste!

– Ja, volymen om »Goethe som humorist» har filologerna ännu inte fått färdig – ljudet det

ur det bortrullande ekipaget.